

દ્વિતીય લેખિત કસોટી-૨૦૧૬

તારીખ : ૨૧/૦૪/૨૦૧૬

ધોરણ-૬

સમય : ૮:૦૦ થી ૧૧:૦૦

વાર : ગુરુવાર

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન

કુલ ગુણ : ૮૦

વિદ્યાર્થીનું નામ : _____ બેઠક નંબર : _____

સૂચનાઓ : (૧) પ્રશ્નોના જવાબ અલગ ઉત્તરવહીમાં લખવાના રહેશે.

પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી લખો. (10)

(૧) સૌથી જૂનો વેદ કયો છે ?

(A) સામવેદ (B) અથર્વવેદ (C) ઋગ્વેદ (D) યજુર્વેદ

(૨) ઋચાઓના સમૂહને શું કહે છે ?

(A) સ્તૂતિ (B) સૂક્ત (C) શક્તિ (D) સમિતિ

(૩) ઈ.સ. પૂર્વે સાતમી કે છઠી સદીમાં ઉત્તર ભારતમાં કેટલા મહાજન પદો હતાં ?

(A) 12 (B) 16 (C) 18 (D) 21

(૪) નીચેના પૈકી કયું રાજ્ય સૌથી વધુ શક્તિશાળી હતું ?

(A) અવંતિ (B) મગધ (C) કોશલ (D) વત્સ

(૫) ગૌતમબુદ્ધનું બાળપણનું નામ શું હતું ?

(A) તથાગત (B) જનાર્દન (C) વર્ધમાન (D) સિદ્ધાર્થ

(૬) મહાવીર સ્વામીએ કેટલા વ્રત આપ્યાં છે ?

(A) ત્રણ (B) ચાર (C) પાંચ (D) નવ

(૭) ગુજરાતમાં અશોકનો શિલાલેખ કયા જિલ્લામાં આવેલો છે ?

(A) અમરેલી (B) સુરેન્દ્રનગર (C) જુનાગઢ (D) રાજકોટ

(૮) મગધ સામ્રાજ્યની રાજધાની કયા સથળે હતી ?

(A) તક્ષશીલા (B) ઉજ્જૈન (C) સારનાથ (D) પાટલીપુત્ર

(૯) મગધ સામ્રાજ્યમાં ગુપ્તવંશની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?

(A) ચંદ્રગુપ્ત પહેલાએ (B) કુમારગુપ્તે

(C) સમુદ્રગુપ્તે (D) શ્રીગુપ્તે

(૧૦) કયા યુગને ભારતીય સંસ્કૃતિનો 'સુવર્ણયુગ' કહેવામાં આવે છે ?

(A) કુષાણયુગ (B) મૌર્યયુગ (C) ચોલયુગ (D) ગુપ્તયુગ

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(5)

(૧) વેદોની રચના કયારે થયેલી મનાય છે ?

(૨)

(૨) વૈદિક પ્રાર્થનાઓની રચના કોણે કરી હતી ?

(૩) 'જનપદ' નો શો અર્થ થાય છે ?

(૪) ગૌતમબુદ્ધ કયા ગણરાજ્યના રાજકુમાર હતા ?

(૫) ભારત દેશની રાજમુદ્રા કઈ છે ?

પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તરો બે-ત્રણ વાક્યમાં આપો. (ગમે તે પાંચ) (10)

(૧) આચાર્ય વિદ્યાર્થીઓને ઋચાઓ કેવી રીતે શીખવતા હતા ?

(૨) શરૂઆતમાં માણસો કેવું જીવન જીવતા હતા ? અને ક્યારે સમૂહમાં રહેતા થયા ?

(૩) ગૌતમબુદ્ધે શો ઉપદેશ આપ્યો ?

(૪) 'મહાભિનિષ્ક્રમાણ' એટલે શું ?

(૫) કલિંગનું યુદ્ધ પુરું થયા પછી યુદ્ધભૂમિ પર અશોકે શું જોયું ?

(૬) ચંદ્રગુપ્ત પહેલાએ કયું બિરુદ ધારણ કર્યું ? કેમ ?

(બ) બંધ બેસતા જોડકાં જોડો.

(5)

'અ' વિભાગ

'બ' વિભાગ

(૧) મહાપાપાણ

(૧) બોધિગયા

(૨) લિચ્છવી

(૨) ગિરનારની તળેટી

(૩) ગૌતમ બુદ્ધની જ્ઞાનપ્રાપ્તિ

(૩) મહાકવિ

(૪) અશોકનો શિલાલેખ

(૪) વૈશાલી

(૫) કાલીદાસ

(૫) મૃતદેહોનું દંડન

પ્રશ્ન-૩ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી લખો.

(6)

(૧) ગુજરાતમાં પંચાતીરાજનું માળખું કેટલા સ્તરનું છે ?

(A) પાંચ (B) ચાર (C) ત્રણ (D) બે

(૨) ગ્રામ પંચાયતના વડાને શું કહે છે ?

(A) ગ્રામપંચ (B) સભાપ્રમુખ (C) તલાટી કમ મંત્રી (D) સરપંચ

(૩) 15 હજારથી 5 લાખ સુધીના વસ્તીવાળા શહેરમાં કઈ સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થા લાડીવટ કરે છે ?

(A) નગર પંચાયત (B) નગરપાલિકા

(C) મહાનગર પાલિકા (D) ગ્રામ પંચાયત

(૪) મેયરની ચૂંટણી કેટલાં વર્ષે થાય છે ?

(A) અઢી વર્ષ (B) પાંચ વર્ષ (C) દર વર્ષે (D) સાડા ત્રણ વર્ષ

(૫) પોસ્ટ ઓફિસ એ કેવી મિલકત કહેવાય ?

(A) ખાનગી (B) જાહેર (C) વ્યક્તિગત (D) માલિકીની

(૩)

(૬) મતદાન કરવાનો અધિકાર વ્યક્તિને કેટલા વર્ષે મળે છે ?

(A) 15 (B) 18 (C) 21 (D) 25

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે-ત્રણ વાક્યોમાં આપો. (ગમે તે ત્રણ) (6)

(૧) 'સ્થાનિક સ્વરાજ્ય' એટલે શું ?

(૨) જિલ્લા પંચાયતના કોઈપણ બે કાર્યો જણાવો.

(૩) તમે કેવા કેવા પ્રકારના વેરાઓ ભરો છો ?

(૪) આપણા હકો કયા કયા છે ?

(ક) નીચેના વિધાનો ખરાં '✓' છે કે ખોટાં 'X' તે ☐ માં કરો. (8)

(૧) ગ્રામસભા તાલુકા પંચાયતમાં મળે છે. ☐

(૨) તલાટી-કમ-મંત્રી તાલુકા પંચાયતના વહીવટી અધિકારી છે. ☐

(૩) પંચાયતી રાજમાં સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓ હોય છે. ☐

(૪) મેયર ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિ છે. ☐

(૫) પીંવાના ચોખ્ખા પાણીની વ્યવસ્થા કરવી એ નગરપાલિકાનું ફરજિયાત કાર્ય છે. ☐

(૬) મતદાન કરવાથી દેશની માલિકીમાં ભાગીદાર થવાય. ☐

(૭) હક એટલે અધિકાર અને ફરજ એટલે જવાબદારી. ☐

(૮) ગુજરાત રાજ્યના મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી છે. ☐

પ્રશ્ન-૪ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો. (10)

(૧) ગુજરાતનો મોટાભાગનો વિસ્તાર કયા કટિબંધમાં આવે છે ?

(A) ઉષ્ણકટિબંધ (B) શીતકટિબંધ

(C) મોસમી કટિબંધ (D) સમશીતોષ્ણ કટિબંધ

(૨) દાંતીવાડા યોજના કઈ નદી પર આવેલી છે ?

(A) બનાસ (B) સાબરમતી (C) તાપી (D) સરસ્વતી

(૩) નીચેના પૈકી કયા પ્રદેશના ઘઉં પ્રાપ્ત છે ?

(A) ચરોતર (B) ભાલ (C) વાગડ (D) કાનમ

(૪) ગુજરાતમાં કાપડ ઉદ્યોગનું મહત્વનું કેન્દ્ર કયું છે ?

(A) રાજકોટ (B) સુરત (C) અમદાવાદ (D) જામનગર

(૫) ઉત્તર ગુજરાતમાં કઈ બોલી બોલાય છે ?

(A) વસાવી (B) ચરોતરી (C) ગુર્જરી (D) તળપદી

(૬) ગુજરાતમાં તહેવારની શરૂઆત કયારથી થાય છે ?

(A) અખાત્રીજ (B) દિવાળી (C) નવરાત્રી (D) હોળી

(૪)

(૭) પૂર આવે ત્યારે શું કરવું ?

(A) પાણીનો સંગ્રહ કરવો

(B) ઉકાળેલું પાણી જ પીવું

(C) કાચની બારીઓથી દૂર રહેવું

(D) ઝડપથી ઘરની બહાર નીકળી જવું

(૮) ભૂકંપ આવે ત્યારે શું ન કરવું ?

(A) પાણીનો બગાડ કરવો નહીં

(B) વાસી ખોરાક ખાવો નહીં

(C) બેદરકાર ન રહેવું

(D) ધક્કા મૂકી કે ચીસાચીસ કરવી નહીં

(૯) પૃથ્વીના દક્ષિણ ધ્રુવનો વિસ્તાર કયા નામે ઓળખાય છે ?

(A) હવાઈ ટાપુઓ

(B) એન્ટાર્કટિકા

(C) લોગ આઈલેન્ડ

(D) આર્ક્ટિક

(૧૦) નીચેના પૈકી કયું શહેર ઓસ્ટ્રેલિયાની રાજધાની છે ?

(A) કેનબરા

(B) પરથ

(C) સિડની

(D) મેલબર્ન

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યોમાં આપો. (ગમે તે પાંચ)

(5)

(૧) આપણા રાજ્યમાં કેટલી ઋતુ છે ? કઈ કઈ ?

(૨) ગુજરાતમાં માવઠું ક્યારે પડે છે ?

(૩) બાજરીના પાકને કેવી જમીન અનુકૂળ છે ?

(૪) ગુજરાતમાં કયા-કયા ધર્મો પાળતા લોકો વસે છે ?

(૫) આપત્તિ એટલે શું ?

(૬) ઓસ્ટ્રેલિયા ખંડની મુખ્યનદીઓ કઈ કઈ છે ?

પ્રશ્ન-૫ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે-ત્રણ વાક્યોમાં આપો. (ગમે તે પાંચ)

(10)

(૧) ગુજરાતમાં કયા-કયા ખનિજો મળી આવે છે ?

(૨) ગુજરાતના દરિયા કિનારે કયા-કયા ઉદ્યોગો વિકસ્યાં છે ?

(૩) ફૂવા અને બોરના પાણીનાં તળ ઊંચા લાવવા શું કરવું જોઈએ ?

(૪) 'સિંચાઈ' કોને કહે છે ?

(૫) ગુજરાતમાં પ્રદેશવાર કઈ કઈ વિવિધતા જોવા મળે છે ?

(૬) ગુજરાતીઓની વિશેષતાઓ કઈ કઈ છે ?

(બ) ગુજરાતના નકશામાં નીચે આપેલા સ્થળો દર્શાવો.

(5)

(૧) અમદાવાદ

(૨) કચ્છનું રણ

(૩) અરબસાગર

(૪) પાટણ

(૫) ગાંધીનગર

Best Of Luck